

4. Neila-Montero, M., Riesco, M. F., Montes-Garrido, R., Palacin-Martinez, C., Chamorro, C., de Paz, P., & Anel-Lopez, L. (2022). An optimized centrifugation protocol for ram sperm ensuring high sample yield, quality and fertility. *Theriogenology*, 191, 179-191.

EVALUATION OF THE QUALITY AND INDICATORS OF SPERM PRODUCTION OF DIFFERENT BREEDS OF RAMS

L. P. Mykolaichuk

assistant, Dnipro State Agrarian and Economic University, Dnipro, Ukraine

V. I. Pokhyl

candidate of Agricultural Sciences, Associate Professor, Dnipro State Agrarian and Economic University, Dnipro, Ukraine

Abstract. *A study of sperm production indicators of breeding rams of various breeds was conducted. The dominance of Hissar rams in terms of quality indicators of sperm production was established.*

Key words: *breeding rams of the Romanov and Hissar breeds, volume of ejaculate, mobility, concentration.*

УДК 636.082.32.234

ВПЛИВ ТИПУ КОНСТИТУЦІЇ НА ПРОДУКТИВНІ ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ЯКОСТІ КОРІВ

Черненко О.І., к. с.-г. наук, доцент

Черненко О.М., д. с.-г. наук, професор

Шеремет Г.С., магістр

Дніпровський державний аграрно-економічний університет,

e-mail: chernenkoei@ukr.net, chernenko_an@ukr.net,

sheremet20001819@gmail.com

Викладені результати досліджень конституціональних особливостей корів української червоної молочної породи та їх зв'язок з молочною продуктивністю та технологічними ознаками.

Ключові слова: корови-первістки, проміри тіла, тип конституції, щільність тіла, продуктивні якості, технологічні ознаки.

Важливими елементами загальної оцінки молочної худоби є екстер'єр і конституція. Вони відображають зовнішній вигляд, загальну будову і форми організму, що зумовлені анатоомо-фізіологічними особливостями, спадковими факторами, які проявляються в продуктивних якостях тварин і їх реакції на вплив довкілля.

Вченими встановлено, що конституція тварин є спадковою ознакою і відбором та підбором можливо формувати в стадах ті типологічні особливості тварин, які є найбільш пристосованими до промислових умов виробництва молока [2, 3, 5].

Мета роботи полягала у вивченні екстер'єрно-конституційних особливостей корів залежно від щільності тіла та встановленні зв'язку цих ознак з продуктивними та технологічними якостями тварин.

Дослідження проведені на коровах-первістках української червоної молочної породи чисельністю 110 голів, які були аналогами за віком та фізіологічним станом. Утримувалися тварини в корівниках безприв'язно, боксовим способом, годівля проводилася із кормових столів, доїння - у доїльній залі на установці типу «Карусель».

Типи конституції тварин визначали візуально і за методикою Ю.П. Полупана, та за щільністю тіла за формулою В.Ф. Вацького (цитовано за Й. З. Сірацьким та ін. [1]):

$$\text{Умовний об'єм тулуба} = ГГ \times ШМ \times КДТ$$

де $ГГ$ - глибина грудей, см;

$ШМ$ - ширина зада в маклаках, см;

$КДТ$ - коса довжина тулуба, см.

$$\text{Щільність тіла} = \text{Жива маса} \div \text{Умовний об'єм тулуба}$$

Отже, щільність тіла визначаємо за формулою:

$$\text{ЩТ} = (\text{ЖМ} \times 1000) \div (\text{ГГ} \times \text{ШМ} \times \text{КДТ})$$

Корів-первісток розподіляли на три конституційні типи за відхиленням $0,67\sigma$ від середнього значення щільності тіла, який показує скільки грамів живої маси тіла тварини припадає на 1 см^3 умовного об'єму тулуба. Тварини із більшим співвідношення щільності тіла віднесли до умовно рихлого типу конституції, а із меншим значенням показника – до умовно щільного типу.

За промірами тіла визначали живу масу корів на 2–3 місяцях лактації за методом Е.Ф. Лискуна (цитовано за Й.З. Сірацьким та ін. [1]). Технологічні властивості вим'я визначали за загальноприйнятими методиками на II–III місяцях лактаційного періоду.

Результати досліджень опрацьовано методом варіаційної статистики за Н.А. Плохинським [4].

Результати досліджень. Піддослідне поголів'я корів за щільністю тіла було розподілене на три типи конституції: умовно щільний (34 гол.), проміжний (48 гол.) і умовно рихлий (28 гол.).

За встановленими типами конституції тварин виявлені відмінності у типі будови тіла. У тварин з умовно щільним типом конституції основні показники промірів тулуба були вищими порівняно з однолітками з умовно рихлим типом: за висотою в холці, косою довжиною тулуба, глибиною грудей, шириною в маклаках та умовним об'ємом тулуба, відповідно на: 5,0 см ($P>0,999$), 3,6 см ($P>0,999$), 8,5 см ($P>0,999$), 4,5 см ($P>0,95$), і $123123,9 \text{ см}^3$ ($P>0,999$). Вищим показником щільності тіла характеризуються первістки умовно рихлого типу порівняно з умовно щільним типом на $0,28 \text{ г/см}^3$ за $P>0,999$.

На підставі вивчених промірів тіла тварин ми розраховали індекси будови тіла. За показниками індексів будови тіла тварини усіх трьох груп мають чітко виражений молочний тип. Первістки умовно щільного типу у порівнянні з однолітками умовно рихлого типу мають суттєву перевагу за індексами глибокогрудості та широкозадості відповідно на: 4,97 % за $P>0,999$

та 3,52 % за $P > 0,999$. За іншими значеннями індексів перевага належить тваринам умовно рихлого типу, різниця суттєва і вірогідна.

Проаналізувавши показники молочної продуктивності корів виявилось, що вони залежать від щільності тіла тварин. Вищими надоями, більшою кількістю молочного жиру і білку відзначаються корови-первістки умовно щільного типу у порівнянні з ровесницями умовно рихлого типу відповідно на: 422 кг ($P > 0,999$), 15,2 кг ($P > 0,99$) і 15,4 кг ($P > 0,999$). За вмістом жиру і білка значних відмінностей між групами тварин не виявлено. Закономірно вищим є і коефіцієнт молочності у тварин першої групи у порівнянні з третьою на 97 кг ($P > 0,999$).

У високопродуктивних молочних стадах селекційний процес спрямований і на удосконалення технологічних якостей корів, їх пристосованості до технології машинного доїння [2, 3]. У дослідженнях нами вивчені повноцінність рефлексу молоковіддачі та технологічні якості первісток різних типів конституції. Тварини умовно щільного типу конституції у порівнянні з ровесницями умовно рихлого типу відзначаються кращими технологічними якостями: за величиною разового надою на 1,1 кг (за $P > 0,999$) та інтенсивністю молоковіддачі на 0,15 кг/хв (за $P > 0,999$).

Висновки. Для вдосконалення стада за показниками молочної продуктивності та пристосованості до технології машинного доїння слід відбирати тварин умовно щільного типу конституції.

Список літератури

1. Екстер'єр молочних корів: перспективи оцінки і селекції: монографія / Й.З. Сірацький, Я.Н. Данилків, О.М. Данилків [та ін.]; за ред. Й.З. Сірацького, Є.І. Федорович. – К : Науковий світ, 2001. – 146 с.
2. Конституція і господарсько корисні ознаки корів / М. Пелехатий, Л. Гунтік, В. Дідківський [та ін.] // Тваринництво України. – 2013. – № 3. – С. 5–8.

3. Омелькович С. П. Господарсько корисні ознаки дочок бугаїв-плідників української чорно-рябої молочної породи та їх відповідність параметрам тварин бажаного типу / С. П. Омелькович, В. В. Кобернюк // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-технічного університету. – Кам'янець - Подільський, 2012. – Вип. 20. – С. 189–191.

4. Плохинский Н.А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н.А. Плохинский. – М. : Колос, 1966. – 256 с.

національного аграрного університету. – Луганськ, 2010. – № 21. – С. 163–167.

5. Черненко О.М. Розробка та реалізація селекційних методів оцінки конституції і адаптаційної здатності молочної худоби : автореф. дис. на здобуття наукового ступеня доктора с.-г. наук за спец. 06.02.01 "Розведення і селекція тварин" / Черненко Олександр Миколайович. – Миколаївський національний аграрний університет. – Миколаїв. – 2016. – С. 1–7.

UDC 636.082.32.234

PRODUCTIVE AND TECHNOLOGICAL QUALITITS OF COWS OF DIFFERENT TYPES OF CONSTITUTION

Chernenko O.I., Chernenko O.M., Sheremet H.S.

Dnipro State Agrarian Economics University,

e-mail: chernenkoei@ukr.net, chernenko_an@ukr.net,
sheremet20001819@gmail.com

Abstract. The results of the study of constitutional features cows firstborn Ukrainian Red dairy cattle and their relation to milk production and technological ability.

Key words: cows first child, exterior, type of constitution, the density of the body, milk yield, technological ability.